

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 190)

İçel Milletvekili Fevzi Arıcı'nın 18.1.1984 Tarihli ve 2972 Sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 9 uncu Maddesinin İkinci Fıkrasının Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi ve Anayasa ve İçişleri Komisyonları Raporları (2/239)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

18.1.1984 Tarihli ve 2972 Sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 9 uncu Maddesinin İkinci Fıkrasının Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Fevzi Arıcı
İçel

GEREKÇE

1580 sayılı Belediye Kanununun 53 üncü maddesine göre bazı hallerde, örneğin Belediye Meclisi kanunen belirli olan yerden başka bir yerde toplanırsa İçişleri Bakanlığının bildirisine üzerine Danıştayın kararı ile belediye meclisi fesholunur ve bu fiil ve işleme katılan Belediye Başkanlarının da görevine son verilir.

Belediye Kanununun 61 inci maddesine göre, belediye meclisi üyeleri belediye işleriyle ilgili herhangi bir husus hakkında verdikleri gensoru önergesi nedeniyle verilen cevap, meclis üye tamsayısının 2/3 çoğunluğunca yeter görülmediği takdirde, yetersizlik kararı ile müzakere-leri kapsayan tutanak, ilgili mahalli en büyük mülkiye amirine gönderilir. Mülkiye amirinin gerekçeli ve kanaatli mütalaasıyla dosya karar için Danıştaya iletilir. Danıştay'ca yetersizlik kararı verildiği takdirde Belediye Başkanı düşer.

Belediye Kanununun 91 inci maddesine göre de Belediye Başkanlığına seçildikten sonra, seçilme yeterliğini kaybeden belediye başkanları İçişleri Bakanlığının bildirisine üzerine Danıştay tarafından verilecek kararla başkanlıktan düşerler.

16.5.1987 tarihli ve 3360 sayılı Kanunun birinci maddesiyle, İdare Umumiyei Vilayat Kanunu Muvakkatının adı İl Özel İdaresi Kanunu olarak değiştirilmiştir. Bu Kanunun 125 inci maddesi hükmüne göre bazı hallerde, -ki bu haller yukarıda izah edilen belediye Kanununun 53 üncü maddesinde yazılı hallerin aynısıdır- İl Genel Meclisi fesholunmaktadır.

Yukarıda izah edilen kanun hükümlerine göre, görevden alınan belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri, Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre tekrar aynı görevlerine seçilememektedirler.

Belediye Başkanı ve belediye meclis üyeliğine, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde yazılı seçilme yeterliliğine haiz olanlar 2972 sayılı kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre daha önce belediye başkanı veya belediye meclisi üyeliğinden görevden alınsalar bile milletvekili seçilebilmektedirler. Fakat her nedense tekrar belediye başkanı, belediye meclisi üyesi veya il genel meclis üyesi olamamaktadırlar.

Verilen gensoru önergesinin kabulü ile bakanlıktan düşürülen bir kimse tekrar milletvekili seçilebilmekte ve bakan olabilmektedir.

Diğer taraftan Cezaların İnfazı Hakkında Kanun hükümlerine göre, kabahat ile mahkûm olan veya zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüyeye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla ağır hapis veya 5 seneden fazla hapis cezasını müstelzim suçlar haricinde kalan bir cürümden dolayı mahkum olan kimse cezasını çektiği tarihten itibaren beş sene içinde evvelce verilen ceza cinsinden bir cezaya mahkûm olmadığı hallerde ilgilinin veya Cumhuriyet Savcısının yahut Adli Sicil Müdürlüğünün talebi üzerine hüküm veren mahkemece veya talep edenin bulunduğu yer Asliye Ceza Mahkemesince, duruşma yapılmaksızın, adli sicildeki hükümlülük kaydının silinmesine karar verilmektedir. Bu hükümden yararlananlar tekrar milletvekili olarak veya yerel yönetimlere başkan, belediye meclis üyesi ile il genel meclisi üyesi seçilebilmektedirler.

Ancak, yukarıda sıraladığım Belediye Kanununun 53, 61 ve 91 inci maddelerine göre görevden alınan belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri mahkemelerce bir cezaya mahkûm olmadıkları için Cezaların İnfazı Hakkında Kanundan yararlanamamakta ve ilelebet siyasî yasaklı olmaktadır.

Esasen bu kişiler görevden alınmakla cezalarını çekmişlerdir. Bunlara böyle bir durumda tekrar seçilme hakkı tanınmamakla ikinci bir ceza verilmektedir. İnsan hak ve hürriyetlerine ve demokratik ilkelere aykırı olan hükmün yürürlükten kaldırılması gerekli görülmektedir.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 2/239

Karar No. : 12

21.9.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımızca 11.3.1992 tarihinde Komisyonumuza gönderilen İçel Milletvekili Fevzi Arı-
cı'nın; 18.1.1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar He-
yetleri Seçimi Hakkında Kanununun 9 uncu Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Ka-
nun Teklifi, Komisyonumuzun 17.9.1992 tarihli toplantısında Adalet ve İçişleri bakanlıkları
temsilcileri ile teklif sahibi de bulunduğu halde incelenmiştir.

Teklif, 2972 Sayılı Kanununun "Seçilme yeterliği" başlıklı 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası-
nın yürürlükten kaldırılmasını öngörmektedir.

Anılan fıkra, 1580 Sayılı Belediye Kanununun 53, 61, 76 ve 91 inci maddeleri gereğince
görevden alınan belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri ile il Özel idaresi Kanununun 125
nci maddesine göre feshedilen İl Genel Meclisi Üyelerinin tekrar aynı göreve seçilemeyecekleri-
ni hükme bağlamıştır. Oysa, bu maddeye göre görevden alınanlar 2839 Sayılı Milletvekili Seç-
mi Kanununun 11 nci maddesinde sayılan seçilme engeli bulunmadığı takdirde milletvekili hatta
bakan dahi seçilebilmektedirler.

Tüm bunların ışığında Komisyonumuz, görevden alınan bu kişilerin cezalarını görevden
alınmakla yeterince çektiklerini, bu kişilere tekrar seçilme hakkı tanınmayarak ikinci bir ceza
verilmesini insan hak ve hürriyetlerine ve demokratik ilkelere, Anayasa ile tanınan seçilme hür-
riyetine aykırı bulmuş, adalet duygularıyla bağdaştırılmasının mümkün olmadığını düşünerek
2972 Sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasını öngören
bu teklifi olumlu bulmuş üzerindeki görüşmeler tamamlandıktan sonra maddelerinin görüşül-
mesine geçilmesini kabul etmiştir.

Teklifin 1,2, ve 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, İçişleri Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü
<i>İhsan Saraçlar</i>	<i>Uğur Aksöz</i>
Samsun	Adana
Kâtip	Üye
<i>Cafer Sadık Keseroğlu</i>	<i>İ. Melih Gökçek</i>
Sinop	Ankara
Üye	Üye
<i>Avni Akyol</i>	<i>Ali Oğuz</i>
Bolu	İstanbul
Üye	Üye
<i>Sabri Yavuz</i>	<i>Mustafa Yılmaz</i>
Kırşehir	Malatya

Üye

Nevzat Ercan

Sakarya

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 2/239

Karar No. : 27

23.10.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçel Milletvekili Fevzi Arıcı'nın 18.1.1984 tarihli ve 2972 Sayılı Mahallî İdareler ile Mahallî Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 9 uncu Maddesinin İkinci Fıkrasının Yürürlükten Kaldırılmasına dair Kanun Teklifi, İçişleri ile Maliye ve Gümrük bakanlıkları temsilcilerinin de katıldıkları toplantıda incelenerek görüşülmüştür.

Teklif, 1580 Sayılı Belediye Kanununun 53, 61, 76 ve 91 inci maddeleri gereğince görevden alınan belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri ile İl Özel İdaresi Kanununun 125 inci maddesine göre feshedilen İl Genel Meclisi Üyelerinin tekrar aynı göreve seçilemeyeceklerini hükme bağlayan 2972 Sayılı Kanunun "Seçilme yeterliliği" başlıklı 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasını öngörmektedir.

Yukarıda anılan fıkra gerçince görevden alınan ve görevden alınmakla cezalarını yeterince çekmiş bulunan belediye başkanı, belediye meclis üyeleri ile il genel meclisi üyeleri, tekrar aynı göreve seçilemedikleri halde, Milletvekili Seçimi Kanununda sayılan seçilme engellerinden biri bulunmadığı takdirde, milletvekili seçilebilmektedirler. Komisyonumuz bu durumu, Anayasa ile tanınan seçilme hürriyetine aykırı bulduğundan Anayasa Komisyonunun raporunu ve metnini esas alarak, teklifi ve gerekçesini uygun bulmuş ve Anayasa Komisyonu metninin 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddelerini aynen kabul etmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
İsmail Köse
Erzurum
Kâtip
Kadir Bozkurt
Sinop
Üye
Mehmet Çevik
Ankara
Üye
Mülmin Gençoğlu
Bursa
Üye
Hannan Özüberk
Gaziantep
Üye
Ömer Şeker
Konya

Sözcü
Ahmet Sezal Özbek
Kırklareli
Üye
Cemalettin Gürbüz
Amasya
Üye
Nazmi Çiloğlu
Bolu
Üye
Mehmet Özkaya
Gaziantep
Üye
Ahmet Bilyeli
İçel
Üye
Mehmet Erdal Koyuncu
Siirt

Üye
Şerif Bedirhanoglu
Van

İÇEL MİLLETVEKİLİ FEVZİ ARICI'NIN TEKLİFİ

18.1.1984 Tarihli ve 2972 Sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 9 uncu Maddesinin İkinci Fıkrasının Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**ANAYASA KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

**18.1.1984 Tarihli ve 2972 Sayılı Mahalli İda-
reler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar He-
yetleri Seçimi Hakkında Kanunun 9 uncu
Maddesinin İkinci Fıkrasının Yürürlükten
Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi**

MADDE 1. — Teklifin 1 inci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi Ko-
misyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 üncü maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

**18.1.1984 Tarihli ve 2972 Sayılı Mahalli İda-
reler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar He-
yetleri Seçimi Hakkında Kanunun 9 uncu
Maddesinin İkinci Fıkrasının Yürürlükten
Kaldırılmasına Dair Kanu Teklifi**

MADDE 1. — Anayasa Komisyonunun
kabul ettiği metnin 1 inci maddesi Komisyo-
numuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Anayasa Komisyonunun
kabul ettiği metnin 2 nci maddesi Komisyo-
numuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Anayasa Komisyonunun
kabul ettiği metnin 3 üncü maddesi Komis-
yonumuzca aynen kabul edilmiştir.

